

**ПРОГРАМА ЗА
ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИИТЕ
НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ
КУЧЕТА В ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА**

Програмата за овладяване на популациите на безстопанствените кучета в Община Главиница е приета на сесия на Общински съвет - гр. Главиница с Решение № 273 от 10.06.2010 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. АНОТАЦИЯ

1. Описание на проблема
2. Причини за възникване на проблема
3. Популация на бездомните кучета
4. Съществуващо положение

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

III. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

1. Метод
2. Мерки

IV. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт
2. Неправителствени организации за защита на животните

V. СТРУКТУРИ И ЗВЕНА

1. Координационен щаб
2. Приюти, стационарни и мобилни амбулатории към тях
3. Общинска администрация

VI. РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ В ПРОГРАМАТА

VII. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

1. Закон за защита на животните
2. Закон за ветеринарномедицинската дейност
3. Международна практика
4. Становище на световната здравна организация
5. Европейска конвенция за защита на животните

VIII. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА - КРИТЕРИИ

1. Очаквани резултати
2. Количествени подобрения
3. Критерии за изпълнение

IX. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Необходими средства
2. Източници на финансиране и материално обезпечаване
3. Допълнително по програмата
4. Човешки ресурс
5. Време за изпълнение

I. АНОТАЦИЯ

Успехът на програмите за намаляване популацията на безстопанствените кучета е в прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

За да се реши проблема с безстопанствените кучета на първо място е необходимо да се приложи единен метод във всички населени места на територията на Община Главиница. Да се следват комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини. Изчислено е, че при правилно приложение на изброените мерки, в зависимост от числеността на популацията, кучетата се свеждат до минимум в период от 3 до 5 години.

Настоящата Програма се изготвя в изпълнение на Закона за защита на животните и Закона за ветеринарномедицинската дейност. Поради факта, че проблема с безстопанствените кучета е сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични) се наложи разработването и приемането на тази Програма.

1. Описание на проблема - големия брой безстопанствените кучета води до:

- здравни рискове за хората;
- създаване на дискомфорт на населението;
- тежко положение на безстопанствените кучета;
- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;
- много от безстопанствените животни биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от хората.

2. Причини за възникване на проблема

2.1. Липсата на контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета.

2.2. Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема.

2.3. Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и други обекти от физически и юридически лица, след което се изоставят.

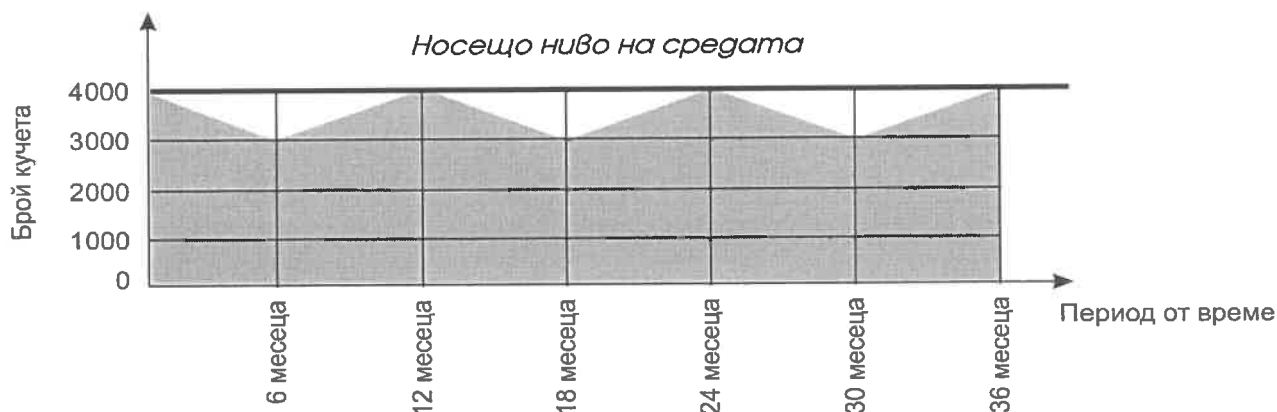
2.4. Липсата на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собственика не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности може да го изостави.

3. Популация на бездомните кучета

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броя им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича "носец капацитет на средата" и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на бездомните кучета се изравняват, което означава, че броя им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на бездомните кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи. Т. е. ще се наблюдава временно

намаляване броя на уличните кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

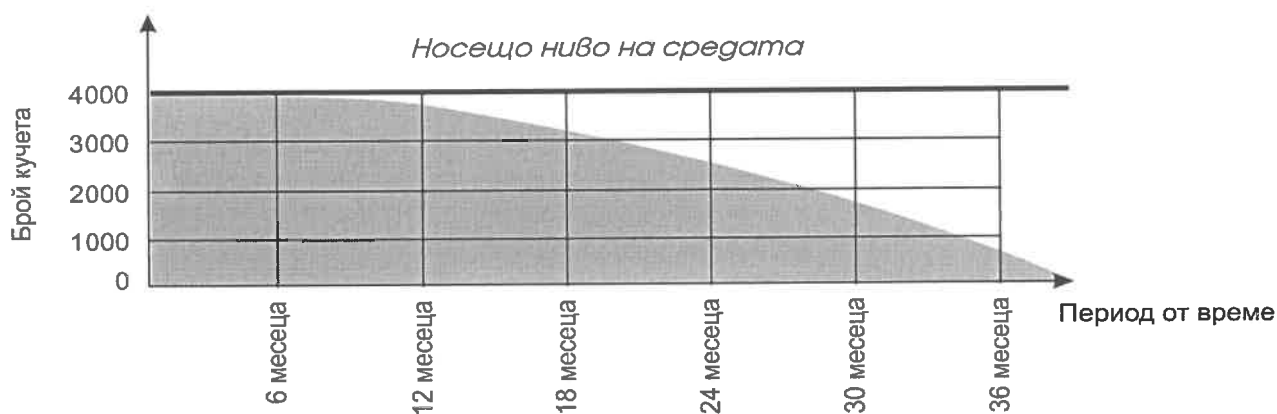
Отстраняване

Какво става при прилагане на кастрацията на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места?

Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитета на средата се ограничи само от кастрирани животни. Следва етап на постепенно изтегляне на кучетата в приюти, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлениято "бездомни кучета".

Кастрация

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация:

- прилагане на кастрацията на бездомните кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, НПО и граждани бе основната причина за

задълбочаване на проблема с бездомните кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

4. Съществуващо положение

До края на януари 2009г., съгласно Закона за ветеринарно-медицинската дейност, Кметовете на общини се задължаваха да организират улавянето на безстопанствените кучета, като осигуряват средствата за тези дейности. Безстопанствените животни се настаняваха временно в изолатор, като непотърсените до две седмици животни се подлагаха на евтаназия.

Изпълнявайки тази разпоредба, в Община Главиница има създаден изолатор от 2008 г. През същата година Общината възложи като отделна процедура и прибирането на безстопанствени кучета, които бяха подлагани на евтаназия и предавани на екарисаж. Съгласно последните промени в Закона за защита на животните от февруари 2008 г. се налага кастрацията да бъде наложена като основно средство за ограничаване на популацията на бездомните кучета.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата програма цели да се сведе и задържи популацията на безстопанствените кучета до такова ниско ниво, при което няма да е необходимо да се унищожават здрави и социализирани животни. Без да е необходимо те да бъдат настанявани в кучешки приюти. Идеята е на определена територия да се създаде баланс между броя на новодошлите животни и броя на напусналите чрез естествена смърт или осиновяване.

1. Установяване на контрол върху популацията от домашни и бездомни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на Община Главиница.
2. Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популация съгласно разпоредбите на действащото законодателство.
3. Намаляване до минимум на рисковете от разпространяване на зоонози.
4. Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета и хуманно отношение към животните.

III. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

1. Метод:

1.1. Кастрация.

Препоръките на Световната Здравна Организация, успешният световен опит и практиката на няколко български общини налагат прилагането на регламентирания от закона за защита на животните метод на кастрация на бездомните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокирането на раждаемостта - ограничаване на капацитета на средата само с кастрирани животни.

1.2. Настаняване в приюти

1.3. Осиновяване на кастрирани кучета

2. Мерки:

2.1. Ежегодно преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Главиница, организирано от Координационен щаб

2.2. Залавянето на бездомните кучета се извършва, съгласно чл.42 от ЗЗЖ, като за транспортирането до приюта трябва да се използват и транспортни клетки, а настаняването и обработването се извършва съобразно разпоредбите на чл.46 и чл.47 от ЗЗЖ.

2.3. Изготвяне на график за залавяне и обработване на бездомни кучета. Приоритетно в графика се включват:

- женски кучета във фертилна възраст;
- женски кучета в период на еструс;
- болни и агресивни кучета.

2.4. Обработването на кучетата се извършва в регистрирани стационарни и мобилни амбулатории, както следва:

- Здравите и неагресивни кучета - кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, трайна маркировка, връщане по обитаваните от тях места под надзор, съгласно чл. 49 от ЗЗЖ;
- Неизлечимо болни животни в напреднала фаза на болестта се подлагат на евтаназия след провеждане на необходимите изследвания и след решение на комисия по чл.45, ал.8 от ЗЗЖ;
- Кучета, за които е доказано, че са агресивни - по преценка на комисия определена от Координационния щаб, след четиринадесет дневен карантинен период се предоставят на организации или осиновители, които отговарят за тях съгласно чл.172 - 175 от ЗВД или се настаняват в приют за доживотно отглеждане.

2.5. Разяснителна дейност - брошури, медийна разгласа

2.6. Съвместна работа със Съсловната организация на ветеринарните лекари съгласно чл.4 от ЗЗЖ.

2.7. Съвместни кампании за намиране на нови собственици между Община Главиница и НПО.

2.8. Съвместни мероприятия по защита и хуманно отношение към животните между община и НПО.

2.9. Кампания за обработване на кучетата, отглеждани на открито (дворни кучета в покрайнините на града и ромските квартали, вилните зони, строежи, паркинги, предприятия и др.

2.10. Контрол по ЗЗЖ и ЗВД

2.11. Определяне и обозначаване на зони за разходка на кучета компаньони. За целта е необходимо да се изработят и поставят на определените места на територията на града табели, указващи местата разрешени за разходка на кучета - компаньони, както и на зоните, в които това е забранено съгласно чл. 177, ал. 1, т. 4 от ЗВД. Ограждане на съществуващи детски площадки, детски градини, училища.

2.12. Съвместна работа на Община Главиница и НПО по образователни програми за защита на животните.

IV. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

Местна власт Общински съвет

1. Предвижда средства за изпълнение на програмата съгласно чл.40, ал.1 от ЗЗЖ, както и средства за последващ контрол по чл.49 от ЗЗЖ, или взема решение за съвместно стопанисване и безвъзмездно право на ползване на общинския приют от организации за защита на животните.
2. Ежегодна актуализация на Програмата и съответния бюджет, с участието на НПО, въз основа на годишния отчет на кмета, представен в НВМС.

Общинска администрация

1. Поддържане на регистър на кучетата компаньони по чл.174 от ЗВД и регистър по чл.54 от ЗЗЖ.
2. Популяризиране на дейностите по Програмата
3. Извършва дейностите по глава III, т.2, 2.13 от Програмата

4. Приема наредба за организацията на работа и условията на отглеждане на кучетата във временните приюти по проект изготвен от Координационния щаб.

Неправителствени организации

1. Участват със свои представители в Координационния щаб
2. Съдействат на общината, като посочват свои представители за координация на работата между Община Главиница, НПО и граждани.
3. Информират се за постъпилите жалби и сигнали, свързани с кучета-компаньони и бездомни кучета
4. Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите по т. 1.5, 1.6, 1.7 от Раздел V и участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите жалби и сигнали
5. При спешни жалби на граждани за предотвратяване на жестокост към животните, НПО получават съдействие от органите на МВР съгласно чл.58. ал.4 от ЗЗЖ;
6. Съдействат за популяризиране на дейностите по Програмата
7. Участват в съвместни разяснителни кампании с Община Главиница за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията.
8. Участвуват в мероприятия по образование на деца в хуманно отношение към животните, провеждане на екологично и природозащитно обучение и възпитание в сходната етика, организиране на школи, лекции, курсове и др.
9. Съвместна работа с частнопрактикуващи ветеринарни лекари от Съсловната организация на ветеринарните лекари при изявено желание от тяхна страна.

V. СТРУКТУРИ И ЗВЕНА

1. Координационен щаб

Координационният щаб се състои от представители на Община Главиница, представители на регистрираните организации с нестопанска цел, които работят по ЗЗЖ, управители на приюти.

1.1. Осъществява връзка между Община Главиница, НПО и управителите на приюти.

1.2. Създава и поддържа база данни за обработените кучета Връзки с обществеността и медиите по Програмата

1.3. Изготвя месечен график за дейностите по Програмата

1.4. Изготвя проект на Наредба за организацията на работата и условията на отглеждане на кучетата във временните приюти по чл. 47 ал.5 от ЗЗЖ. Правилниците за вътрешния ред на отделните приюти се изготвят след приемане на наредбата и са съобразени нейните разпоредби.

1.5. Приема и разглежда жалби и сигнали касаещи бездомни кучета и кучета-компаньони

1.6. Сигнали и жалби на граждани и организации се приемат:

- По телефон
- Писмено
- По електронна поща
- Анонимни сигнали и жалби не се обработват

1.7. При подаване на жалбата или сигнала се посочват и записват:

- ◆ имената на гражданина или организацията, които са ги подали, телефон и адрес за обратна връзка
- ◆ подробно описание на фактическата обстановка
- ◆ място на инцидента и описание на кучето/та.
- ◆ медицинско свидетелство за ухапването
- ◆ свидетели на инцидента

1.7.1. Жалбите за куче/та, участвало/и в инцидент с ухапване на човек се обработват приоритетно в рамките на 24 часа от подаването на сигнала. В същия срок се разглеждат и сигнали за нехуманно отношение към животните.

1.7.2. Жалбите за агресивни кучета се обработват до 48 часа от подаването им. В случай, че жалбата е основателна, кучето се настанява в приют на Община Главиница или на НПО.

1.7.3. Проверката на сигнал се извършва в срок от 7 дни от подаването. На база на проверката се изготвя констативен протокол.

1.7.4. В зависимост от констативния протокол се предприемат следните действия:

(a) Кучета, за които е доказано, че са агресивни - по преценка на комисия определена от Координационния щаб, след четиринадесет дневен карантинен период се предоставят на организации или осиновители, които отговарят за тях съгласно чл.172 - 175 от ЗВД или се настаняват в приют за доживотно отглеждане .

(b) В случай, че жалбата е неоснователна кучето/та се обработва/т и се връща обратно на мястото на залавяне.

2. Приюти, стационарни и мобилни амбулатории към тях

3. Общинска администрация

VI. РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ

1. Изготвя се от Координационен щаб.

VII. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

1. Закон за защита на животните

2. Закон за ветеринарномедицинска дейност

3. Международна практика

4. Становище на световната здравна организация

5. Европейската конвенция за защита на животните

VIII. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА - КРИТЕРИИ

1. Очаквани резултати

1.1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по Програмата и обработването на бездомните кучета:

1.1.1. Повишаване на безопасността на градската среда

1.1.2. Регистрацията, събираемостта на таксите за домашни кучета и стимулирането на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

1.1.3. Утвърждаване на законовите критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения

2.1. Ежегодно установяване и преброяване на популацията на бездомните кучета на територията на Община Главиница

2.2. Постоянно и поэтапно намаляване на популацията на бездомните кучета.

2.3. Връщането на неагресивните, обработени кучета по места, ще предотврати прииждането на нови необработени животни

3. Критерии за изпълнението на програмата

3.1. Брой на бездомните кучета

3.2. Брой на обработените бездомните кучета

3.3. Брой на регистрираните кучета-компаньони

- 3.4. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.
- 3.5. Брой на кастрираните домашни кучета
- 3.6. Броя на хората, които търсят съдействието на Координационния щаб за решаването на проблема с кучешката популация (индикатор е графика за кастрация на кучетата, изготвен на базата на обажданията на граждани)
- 3.7. Броя на гражданите, участващи като доброволци в Програмата
- 3.8. Броя на задомените кучета в края на третата година.
- 3.9. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултатите от тях, представен от кмета на Община Главиница в НВМС.
- 3.10. Внасяне на предложение пред Общински съвет за актуализация на Програмата и съответния бюджет, с участието на НПО, въз основа на годишния отчет на кмета, представен в НВМС.

IX. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Необходими средства

По данни предоставени от НПО към месец юни 2008г. кастрацията на едно куче възлиза на 82 лв. Тази сума включва:

- залавяне: гориво, упойка, заплата ловец;
- настаняване: обезпаразитяване, преглед, изследвания при необходимост;
- кастрация: медикаменти, консумативи, заплата лекар
- възстановяване: храна, вода, ток, преглед;
- изписване: ваксина, връщане по местообитание
- заплати гледачи, телефон

През първите три година от стартирането на Програмата трябва да се кастрират минимум по 150 кучета на година, за които трябва да се вложат общо 36900 лв. за трите години (12300 лв.) годишно. Целта е единствените източници на кученца да останат домашните кучета, но контролирани и регистрирани от Община Главиница.

Сумите за кастрация през втората и третата година следва да се предвидят, след като се съобразят с финансовия отчет от предходната година.

2. Източници на финансиране и материално обезпечаване

1.1. Община Главиница

1.2. НПО

1.3. Финансова и материална помощ, предоставена от местни и чуждестранни дарители

1.4. Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието и храните и министъра на финансите може да предвиди средства за изпълнение на програмите по чл. 40, ал. 1. съгласно § 7 от ЗЗЖ

1.5. Други източници на финансиране по програми на ЕС.

3. Допълнително по програмата

- Средства по разяснителни, образователни кампании, изложби на кучета и др. мероприятия, както и за поддържане на информационна система и база данни
- Средства за последващ контрол - обезпаразитяване и ваксинация според изискванията на чл. 47, ал. 3 от ЗЗЖ.

4. Човешки ресурс

1.1. Служители на общината - за регистрация на домашните кучета

1.2. Членове на сформирания Координационен щаб

1.3. Служители на приютите

1.4. Служители, доброволци и сътрудници на НПО

1.5. Частни ветеринарни лекари - при изявено желание от тяхна страна

5. Време за изпълнение

Програмата влиза в сила след приемането ѝ от Общински съвет и продължава до трайното намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Главиница.

Гражданското общество в Община Главиница е важно да осъзнае и възприеме ефективността на този метод, чийто резултат ще настъпи постепенно, но също и да подходи отговорно към отглеждането на своите домашни любимци.